

poprej imenovane razpoke, ki so na sredi posebno široke, proti obema koncema pa se zožujejo in slednjič izginjajo. Kadar toplota jako hitro pade, množé se razpoke tako urno, da se mnogo kilometrov daleč čuje neprenehoma pokanje in lomljenje. Nad ledovjem se večkrat izpremeni toplota jako hitro in tudi mnogo. V obče se menja med nekaj stopinjami nad ničlo po letu, do 50° pod ničlo po zimi. Kadar se vreme izpremeni in se severni in južni vetrovi urno menjajo (posebno po zimi), tedaj pade toplota v 24 urah za 40°.

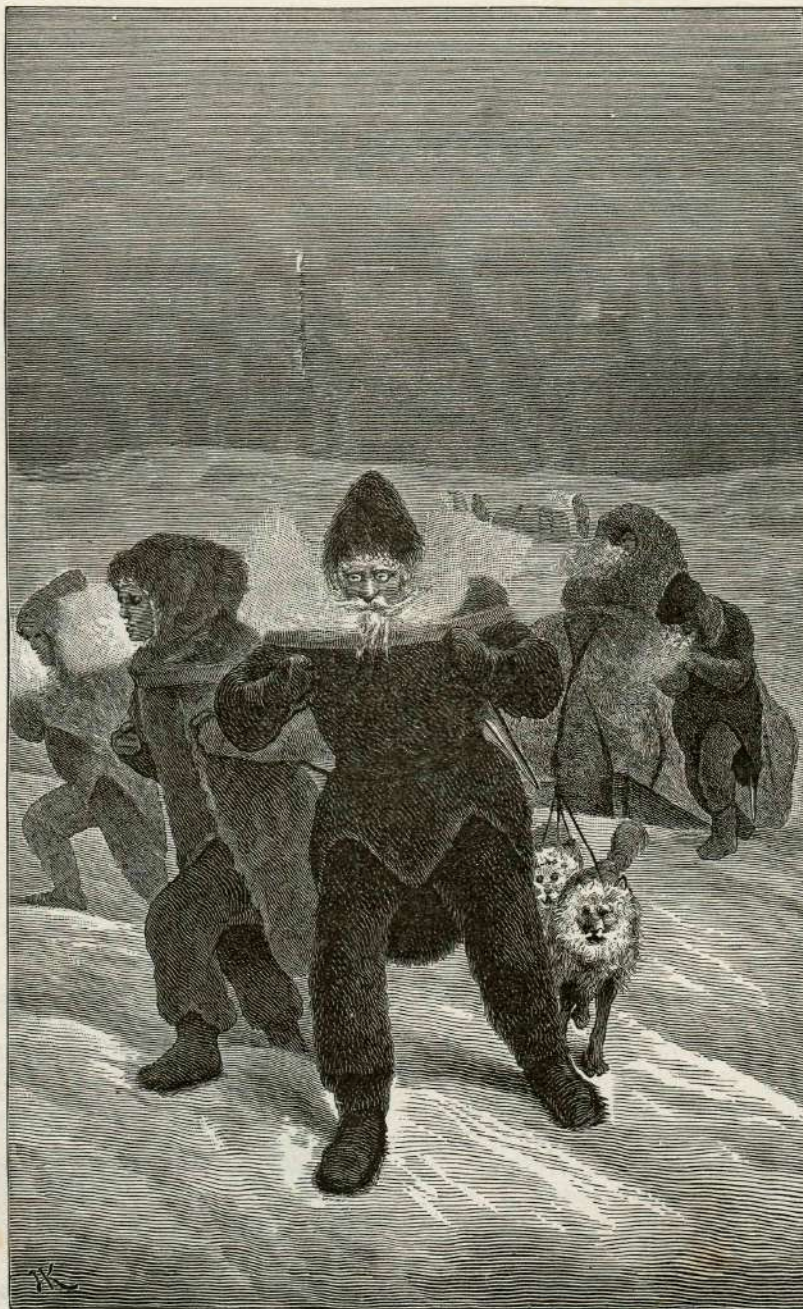
Ker pa ni vse zamrzlo morje pokrito z jednako debelim ledom, ker nastanejo različni učinki, če je led pokrit s snegom ali če ni pokrit, in ker se tenki novi led hitreje debeli kakor pa stari debeli led: zato je v vseh teh slučajih teža severnega ledovja različna: kadar ni več ravnotežja, tedaj se lomi razpočeno ledovje v ploče, ki se med seboj jamajo premikati, izpodrivati, stiskati in zakrivati, kar posebno pospešuje tudi valovito morje in veter.

Ako zmrzne morska voda, tedaj se v njej raztopljena sol izloči, in sicer izgine ali v morje pod ledom, ali pa ostane na površju leda, ki je potem podoben zamrzlemu travniku, zakaj ledeni kristali, na katere je sedla izločena sol, združijo se v šopke in kupčke, ki proužročajo iz daljave nepopisen utisek. Celó ob 40° pod ničlo je led večkrat pokrit s takim „ivjem“, in led nikakor ni gladek, temveč človeku se zdi, kakor bi hodil po snegu. Opisano pločasto ledovje nastane le v mirnih zalivih in je bistveno različno od bolj znanih ledenih gorá.

Ledene gore niso nič drugega kakor odtrgani ledniki. V mrzlih pasovih so ledniki mnogo večji, kakor na naših planinah, in segajo trdo do morja. Različne doline, „fjordi“ Grenlandije,

Spitzbergov, Franc-Jožefove dežele in drugih otokov imajo take lednike. Njih velikost je različna, vendar so opazovali na Spitzbergih 20 km široke lednike pri vstopu v morje. Vsi ti ledniki se nakopičijo ob morju v velikanske stene, ki so večkrat čez 100 m visoke.

Ker se pa premikajo ledniki le po suhem, ustavijo se, kadar pridejo do morja z ravnim bregom. Ako pa prileze lednik do kakega zaliva, tedaj se ne ustavi, temveč leze dalje, upi-

V hudem mrazu.